

Program Współpracy Transnarodowej Region Morza Bałtyckiego 2007-2013

Wybrane zagadnienia

Dr Wiktor Szydarowski
niezależny konsultant

Ogólnopolskie Seminarium Informacyjne
Szczecin, 7 kwietnia 2008

Plan prezentacji

- Profil i merytoryczne wymogi Programu – zmiany w stosunku do okresu 2000-2006 (Interreg IIIB)
- Układ priorytetów i działań. Przykłady projektów
- Oczekiwane rezultaty projektów
- Istota projektów strategicznych
- Koncepcja transnarodowych inwestycji
- Wybrane zagadnienia szczegółowe
- Procedura aplikacyjna, formularz aplikacyjny i kryteria oceny projektów
- Wdrażanie Programu – przewidywany rozkład rund aplikacyjnych

Tożsamość Programu

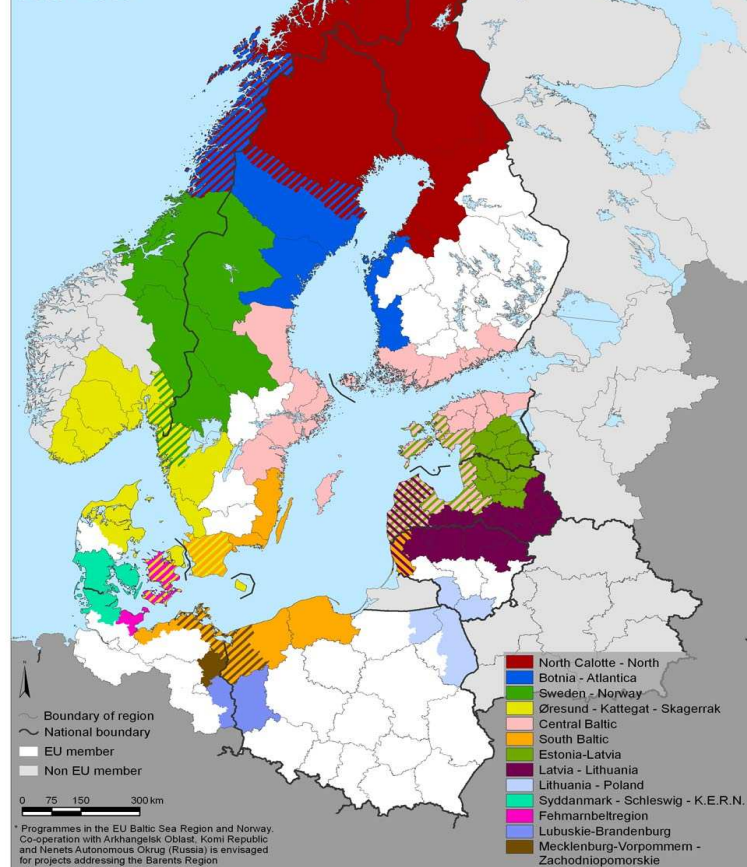
- program transnarodowy zasilany z Funduszy Strukturalnych UE (Cel 3: współpraca terytorialna)
- podstawa merytoryczna: programy INTERREG IIC & III B dla Regionu Morza Bałtyckiego+ wytyczne strategiczne: Lizbona, Göteborg i Lipsk
- **oczekiwane efekty**: przyspieszenie opartego na wiedzy rozwoju społeczno-gospodarczego Europy Bałtyckiej oraz wzmocnienie spójności przestrzennej tego obszaru
- wyjątkowy przykład połączenia dwóch unijnych źródeł finansowania: ERDF (Cel 3) oraz ENPI, w zakresie:
 - kwalifikowalnego obszaru
 - priorytetów współpracy
 - zasad wdrażania

Otoczenie funkcjonowania Programu

Baltic Sea Region Programme area 2007 - 2013



Cross-Border Programmes in the Baltic Sea Region* 2007 - 2013



Konieczność zapewnienia czytelnych wyróżników!

Wyróżniki Programu

- zagadnienia wymagające współdziałania na poziomie **transnarodowym**
- nacisk na **przygotowanie inwestycji**, które:
 - wzmocnią terytorialny potencjał Regionu,
 - zmniejszą dysproporcje pomiędzy poziomem rozwoju społeczno-gospodarczego zachodnich i wschodnich obszarów (*'East-West divide'*)
 - przyczynią się do rozwiązania wspólnych problemów rozwojowych państw Europy Bałtyckiej
- zaangażowanie **organizacji panbałtyckich** w działania zmierzające do zintegrowanego rozwoju Regionu i jego dobrego wizerunku w Europie

Podłoże ingerencji Programu

- znaczące **dysproporcje rozwojowe**: państwa UE przed rozszerzeniem – nowe kraje członkowskie – państwa nienależące do UE
- **wspólne wyzwania** rozwojowe, np.:
 - koncentracja branż high-tech w obszarach stołecznych i metropolitalnych,
 - wzrost przewozów drogowych,
 - bezpieczeństwo żeglugi morskiej,
 - zanieczyszczenie wód Bałtyku,
 - zapobieganie stratom energii, itp.

Oczekiwany profil projektów

- Zachowanie zasady **transnarodowości**
- Zintegrowane **podejście przestrzenne** – w odróżnieniu od inicjatyw branżowych
- Silny nacisk na **przygotowanie inwestycji** o charakterze transnarodowym
- Włączenie działań **demonstracyjnych i pilotażowych**
- Wypracowanie możliwych do powielenia **rozwiązań modelowych** akcentowane bardziej niż w BSR Interreg IIIB

Cel strategiczny i priorytety

1. Pobudzenie innowacyjności



3. Zarządzanie Morzem Bałtyckim jako wspólnym zasobem



Wzmocnienie działań na rzecz zrównoważonego, konkurencyjnego i przestrzennie zintegrowanego Regionu Bałtyckiego poprzez połączenie potencjałów rozwojowych ponad granicami państwowymi



2. Poprawa dostępności wewnętrznej i zewnętrznej



4. Promowanie atrakcyjnych i konkurencyjnych miast i regionów

PR 1: obszary tematyczne i przykłady projektów

1. Źródła innowacji w Regionie

- próba komercjalizacji wynalazków w danej dziedzinie gospodarki w sieci współdziałania pomiędzy przedsiębiorstwami, instytucjami B+R oraz administracją publiczną z przynajmniej kilku krajów Europy Bałtyckiej

2. Transfer technologii i rozpowszechniania wiedzy w Regionie

- projekt sieciowy - zaszczepienie nowych technologii w danej dziedzinie na obszarach wiejskich wschodniej części Regionu na podstawie doświadczeń instytucji z zachodniej części Regionu

3. Kwalifikacje społeczne w generowaniu i absorpcji nowej wiedzy

- stworzenie wspólnych rozwiązań zwiększających absorpcję konkretnej dziedziny wiedzy w różnych grupach wiekowych w kilku krajach Regionu

PR1: orientacja projektów

- wspieranie sektora MŚP w kontekście rozwoju regionalnego
- tworzenie strategii, planów działania, nowych rozwiązań biznesowych, planów inwestycyjnych → **stabilny wzrost społeczno-gospodarczy w Regionie**
- bezpośrednio inwestycje w zakresie:
 - struktur wsparcia dla MŚP
 - nowych i szeroko stosowanych technologii dla MŚP
 - infrastruktury technicznej umożliwiającej poprawę efektywności źródeł innowacji
 - infrastruktury edukacyjnej

NIE ZALECA SIĘ

- projekty badawcze i laboratoryjne w sieci instytucji naukowych

PR 2: obszary tematyczne i przykłady projektów

1. Rozwiązania w zakresie transportu

- plan działań poprawiających dostępność obszarów wyposażonych w regionalne porty lotnicze

2. Rozwiązania w zakresie ICT

- wspólne przygotowanie inwestycji zwiększających absorpcję technologii ICT na obszarach wiejskich i peryferyjnych

3. Integracja transnarodowych stref rozwojowych

- opracowanie rozwiązań mających na celu wyeliminowanie wąskich gardeł i uzupełnienie brakujących połączeń w obrębie korytarza transportowego wiodącego przez obszar kilku państw Regionu

PR2: orientacja projektów

- studia wykonalności, plany działania, rozwiązania praktyczne, plany inwestycji → poprawa dostępności transportowej
- bezpośrednio inwestycje w zakresie:
 - powiązań transportowych poprawiających spójność i interoperacyjność krajowych sieci transportowych w BSR
 - rozwiązań ICT poprawiających dostępność obszarów peryferyjnych i wiejskich w BSR
 - „wąskich gardeł” utrudniających integrację obszarów leżących wzdłuż konkretnego korytarza transportowego

NIE ZALECA SIĘ

- przygotowanie pojedynczej inwestycji, jeśli nie wynika ona ze wspólnych prac strategicznych
- stworzenie planów rozwoju sieci transportowej bez uwzględnienia aspektów przestrzennych i społeczno-gospodarczych
 - projekty badawcze nastawione na opracowanie modeli logistycznych

PR 3: obszary tematyczne i przykłady projektów

1. Zarządzanie **zasobami wodnymi**
 - przygotowanie i realizacja inwestycji ograniczających transgraniczne rozprzestrzenianie się zanieczyszczeń w wodach Bałtyku
2. Zrównoważona **eksploatacja zasobów morza**
 - wspólny pilotaż nowych technologii (np. akwakultura, energetyka wiatrowa itp.)
3. **Bezpieczeństwo na morzu**
 - opracowanie wspólnych planów interwencyjnych przez kilka państw Regionu na wypadek katastrof morskich
4. Zintegrowany rozwój **obszarów przybrzeżnych i nadmorskich**
 - harmonizacja krajowych planów zagospodarowania dotyczących środowiska morskiego i wspólna ponadnarodowa realizacja ich odpowiednich elementów

PR3: orientacja projektów

- wspólne strategie i deklaracje polityczne, plany działania, przykłady rozwiązań dobrej praktyki, studia wykonalności → **lepsy stan środowiska wód Bałtyku**
- bezpośrednie inwestycje w zakresie:
 - poprawy bezpieczeństwa na morzu (na przykład wyposażenie techniczne statków ratunkowych, zwiększenie skuteczności reakcji w przypadku wypadków itd.)
 - redukcji zanieczyszczeń pochodzących z lądu

NIE ZALECA SIĘ

- projekty ograniczone do gromadzenia i przetwarzania danych
- działania lokalne i regionalne o czysto przygranicznym charakterze
 - działania ograniczające się do jednego sektora

PR 4: obszary tematyczne i przykłady projektów

1. Współpraca pomiędzy metropoliami, miastami i obszarami wiejskimi
 - Przygotowanie i wspólna realizacja rozwiązań wspierających transformację obszarów wiejskich o małej gęstości zaludnienia
2. Konkurencyjność i wizerunek Regionu
 - Marketingowe strategie przyciągania inwestorów i napływu kapitału do Regionu
3. Społeczne uwarunkowania i konsekwencje rozwoju miast i regionów *
 - Wspólne działania przeciwdziałające wykluczeniu społecznemu imigrantów, osób niepełnosprawnych i innych grup wysokiego ryzyka

* wyłącznie z udziałem partnerów z Rosji i/lub Białorusi!

PR4: orientacja projektów

- wspólnie koordynowane strategie inwestycyjne i rozwiązania w zakresie polityk rozwoju, plany działania, przykłady rozwiązań dobrej praktyki, studia wykonalności → atrakcyjność Regionu dla mieszkańców i inwestorów
- bezpośrednie inwestycje w zakresie:
 - usług biznesowych w skali całego Regionu
 - wykorzystania biomasy
 - oszczędności energii

NIE ZALECA SIĘ

- projekty o skali lokalnej i regionalnej
- korzyści ograniczone do małych obszarów geograficznych
 - projekty nastawione na wymianę doświadczeń

Pożądana jakość projektów

- **wspólna praca** nad rozwiązaniem zidentyfikowanych problemów rozwojowych
- wyraźna **wartość dodana** wspólnych działań
- wzmocnienie **umiejętności** prowadzenia polityk rozwojowych w uczestniczących instytucjach
- osiągnięcie **trwałych** rezultatów – transnarodowe inwestycje w polu widzenia
- określenie oczekiwanych rezultatów i ich **skwantyfikowanie**
- **wypromowanie** rezultatów i korzyści z projektu

Oczekiwane rezultaty projektów

REZULTATY UNIWERSALNE

- polityczna akceptacja osiągnięć projektu
- trwałe instytucjonalne sieci współpracy
- uruchomione inwestycje infrastrukturalne

REZULTATY WŁAŚCIWE DLA DANEGO PRIORYTETU

Istota projektów strategicznych

Projekt aspirujący do tego miana powinien odznaczać się następującymi cechami:

- nawiązanie do **wspólnych problemów rozwojowych** Europy Bałtyckiej (wg. treści dokumentu programowego)
- obszar działania lub oddziaływania o skali **całego Regionu**
- włączenie do projektu **etapu inwestycyjnego, pilotażowego lub demonstracyjnego**
- silne **wsparcie polityczne na poziomie krajowym** (przyjęcie wypracowanych rozwiązań bądź przejęcie odpowiedzialności za wdrożenie przygotowanych inwestycji)

Przykłady projektów strategicznych zawarte są w dokumencie programowym

Koncepcja transnarodowych inwestycji

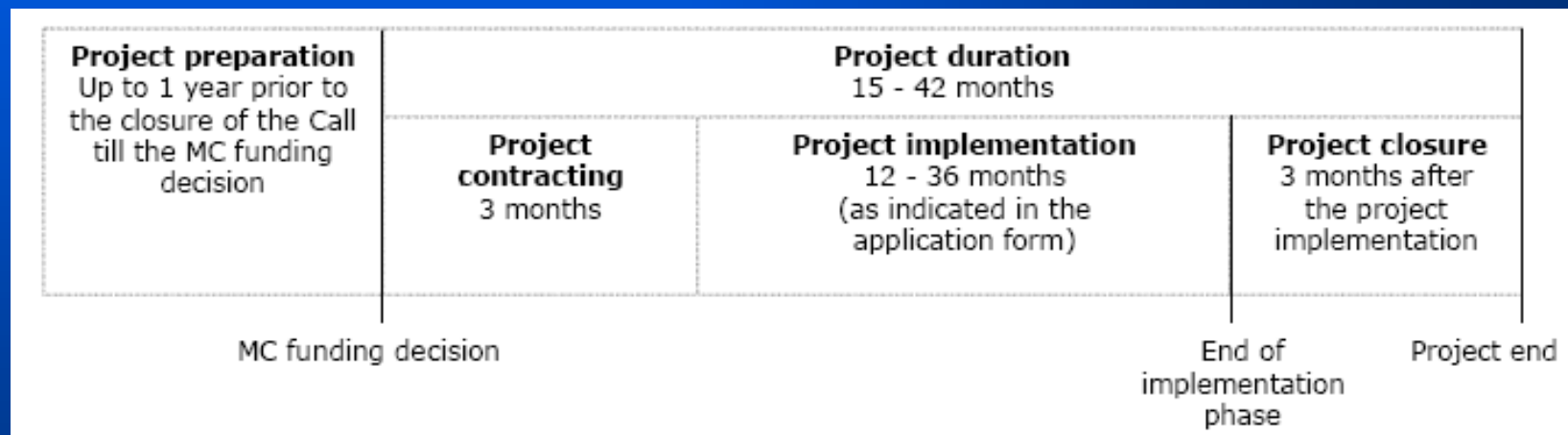
- widoczny **kontekst transnarodowy** w przygotowaniu, realizacji oraz ewaluacji
- rodzaje inwestycji transnarodowych
 - **infrastruktura** (np. w korytarzu transportowym albo w obrębie międzynarodowego szlaku turystycznego)
 - **rozwiązanie pilotażowe**, do przetestowania w innych instytucjach/ obszarach projektu
- max wielkość do 10 mln euro

NIE ZALECA SIĘ

- kilka lokalnych inwestycji bez merytorycznego powiązania
 - inwestycje już zapisane w planach
- inwestycje o nikłym kontekście transnarodowym (wymiana doświadczeń post factum)

Wymiar czasowy projektów

- czas trwania projektu: 12-36 miesięcy + 3 miesiące (okres kontraktowania) + 3 miesiące (okres zamknięcia)
- okres przygotowawczy: 12 miesięcy przed zamknięciem rundy (kwalifikowalne wybrane wydatki)



okres realizacji i ewaluacji przygotowanych inwestycji (pow. 100 tys. euro): dodatkowe 24 miesiące

'Otwarcie geograficzne' projektów

- zasada 10% i 20% wartości grantu z ERDF

	20 % flexibility rule (ERDF)	10 % flexibility rule (ERDF)
Who/what is concerned?	Project partners... ...located outside... ...the programme area ...AND inside ...the European Community	(Parts of) project's activities... ...the European Community ...COULD BE inside ... the programme area (i.e. RU, BY, NO)
Condition?	Expenditure must be for the benefit of the regions... ... in the programme area.	...of the EU Member States in the programme area.
Limit?	ERDF co-financing to the expenditure should not exceed... ...20 % of the total ERDF co-financing	...10 % of the total ERDF co-financing

- ENPI: zgoda wymagana na prowadzenie działań poza obszarem programu

Elastyczne zasady realizacji projektów

- nowe linie budżetowe
 - BL1 – personel
 - BL2 – usługi zewnętrzne
 - BL3 – przejazdy i zakwaterowanie
 - BL4 – sprzęt i inwestycje
 - BL5 – inne koszty bezpośrednie
- dwa obowiązkowe pakiety robocze – zarządzanie projektem oraz promocja i informacja
- możliwe przesunięcia środków w ramach linii budżetowych i pakietów roboczych do wartości 20% albo 40 tys. euro danej linii albo pakietu

	BL1	BL2	BL3	BL4	BL5	Total WP
WP1						Flexibility
WP2						Flexibility
WPn						Flexibility
Total BL	Flexibility	Flexibility	Flexibility	Flexibility	Flexibility	Total budget

Procedura aplikacyjna i kryteria oceny

- długość rund aplikacyjnych : 1-3 miesiące
- etap oceny **formalnej** (*admissibility check*) dot. wymogów technicznych
- etap oceny **jakościowej** (*quality check*)
 - zgodność projektu z **treścią** danego priorytetu i **profilem** danej rundy
 - ewidentna **wartość dodana** (innowacyjność + realne rezultaty)
 - **spójność wewnętrzną** (identyfikacja problemu – cele – działania – rezultaty)
 - trwałość, powielalność i promocja **rezultatów**
 - zdolność **partnerstwa** do uzyskania zakładanych efektów
 - czytelna **organizacja pracy** (rozdział zadań, struktura zarządzania)
 - **budżet** odpowiadający działaniom i efektom
 - elementy **dodatkowe** (etap pilotażowy, inwestycje, partnerzy z Rosji i Białorusi, udział finansowy sektora prywatnego, doświadczenie Partnera Wiodącego, działania wyrównujące dysproporcje rozwojowe N-S i E-W)

Przewidywany rozkład rund aplikacyjnych

- RUNDA 1: 25.02 – 30.05, decyzje 24.10
- RUNDA 2: otwarcie przed końcem 2008, decyzje wiosną 2009
- 1-2 rundy aplikacyjne rocznie od 2009

DZIEKUJĘ ZA UWAGĘ

wiktor@szydarowski.com